

Skriftlig redegørelse

(Redegørelsen er optrykt i den ordlyd, hvori den er modtaget).

Redegørelse af 16/5 07 om beredskabet.

(Redegørelse nr. R 15).

Forsvarsministeren (Søren Gade):

1. INDLEDNING

Udviklingen i det danske samfund og verden omkring os har betydet, at vilkårene for og forståelsen af samfundets beredskab har ændret sig. Globaliseringen, den teknologiske udvikling, terrortrusler og naturskabte vejrphenomener har ført til større afhængighed mellem sektorerne nationalt og internationalt. Konsekvenserne af disse udfordringer er, at der må arbejdes fleksibelt og koordineret med en løbende justering af beredskabet i takt med, at nye sårbarheder konstateres.

Et væsentligt skridt hen imod helhedssyn og et sammenhængende beredskab blev taget med samlingen af det statslige redningsberedskab og forsvaret under Forsvarsministeriet. Der er herved skabt grundlag for en mere koordineret og fleksibel udnyttelse af samfundets beredskabsressourcer samt et styrket samspil mellem det civile og det militære beredskab, bl.a. med mulighed for et samlet kapacitetstræk. Målet er at sikre et sammenhængende beredskab, der kan forebygge, begrænse og afhjælpe skader på personer, ejendom og miljøet ved alle slags ulykker og katastrofer med henblik på at sikre et robust og sikkert samfund.

Regeringen offentliggjorde i juni 2005 sin overordnede politik for beredskabsområdet med titlen: »Et robust og sikkert samfund – regeringens politik for beredskabet i Danmark«. Heri fastlagde regeringen de overordnede retningslinier for det videre arbejde med at forebygge større ulykker og katastrofer samt håndtere større hændelser og konsekvenserne heraf. Regeringen prioriterede følgende 8 områder: Koordination, forebyggelse, beredskabsplanlægning, indsatsberedskabet, uddannelse og øvelser, evaluering, analyse og vidensopbygning, international udvikling og samarbejde samt CBRN-beredskabet (kemisk, biologisk, radiologisk, nukleart).

I denne redegørelse indgår blandt andet en status for disse 8 prioriterede områder og for implementeringen af visse dele af regeringens terrorhandlingsplan (anbefalingerne 38-45 vedr. det civile beredskab). Redegørelsen afsluttes med en omtale af emner vedrørende den fremtidige udvikling af beredskabet, som indgår i den politiske aftale om redningsberedskabet efter 2006.

Udviklingen i indsatsen mod terror over det seneste år, både nationalt som internationalt, fremgår af Regeringens redegørelse om indsatsen mod terror.

2. KOORDINATION AF DEN OPERATIVE INDSATS

Hver myndighed er ansvarlig for at koordinere sit eget beredskab med andre myndigheder, såvel overordnede, sideordnede som underordnede myndigheder.

I juni 2006 vedtog Folketinget regeringens forslag til en politi- og domstolsreform, som bl.a. indebærer, at antallet af politikredse nu er reduceret til 12. Af lovforslagets bemærkninger fremgår bl.a., at den tidligere politiregionsordning ophæves i forbindelse med etableringen af de nye politikredse, der som udgangspunkt vil kunne løse alle opgaver selv. De tidligere politiregioners opgaver vil således som udgangspunkt fremover skulle varetages af de nye og større politikredse.

Politireformen har ført til en ophævelse af de tidligere regionale koordinerende stabe. I stedet for

den tidligere inddeling mellem lokalt- og regionalt niveau er der nu etableret *en lokal beredskabsstab* i hver enkelt politikreds, hvor den hidtidige stabsstruktur opretholdes. Herved opnås, at beredskabsstaben forankres hos politiet, der har den koordinerende ledelse i forbindelse med konkrete beredskabsindsatser og således, at den lokale beredskabsstab som udgangspunkt vil have de samme opgaver, som de tidligere regionale koordinerende stabe har haft.

Ved beredskabsmæssige hændelser, der berører flere politikredse, kan Rigspolitiet – efter omstændighederne i samråd med Forsvarskommandoen og Beredskabsstyrelsen – udpege en politikreds som ansvarlig for løsningen eller samordningen af den politimæssige indsats.

Med henblik på at styrke den operative koordination mellem de centrale myndigheder blev den *Nationale Operative Stab* etableret i 2005. Staben består af repræsentanter for Rigspolitiet, Forsvarskommandoen, Beredskabsstyrelsen, Sundhedsstyrelsen samt efter behov andre civile myndigheder. Staben er bl.a. et led i udmøntningen af regeringsgrundlaget fra februar 2005. Staben er som udgangspunkt forankret ved Rigspolitiet. Stabens helt centrale opgave er at kunne skabe og opretholde et overblik over en given situation med henblik på at tilvejebringe et relevant beslutningsgrundlag for de sektoransvarlige myndigheder og skabe grundlag for den fornødne koordination og prioritering af både opgaveløsning og ressourcer samt med henblik på forelæggelse for relevante beslutningstagere. Staben var forsøgsvis aktiveret i forbindelse med præsident Bush's besøg i sommeren 2005. Herudover deltog staben i den nationale krisestyringsøvelse (KRISØV05) i november 2005 og den fælles nordiske terrorøvelse »Gimle« den 20. september 2006.

Som led i regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse af november 2005 (anbefaling 38) er der taget skridt til at etablere de nødvendige kommunikationsfaciliteter til brug for den nationale operative stab.

I 2005 blev den *Internationale Operative Stab* etableret. Staben, der er et forum for samarbejde og koordination under internationale kriser, der berører danskere i udlandet, består af de mest berørte myndigheder. Staben kan alt efter krisens beskaffenhed udvides med relevante myndigheder og private aktører, f.eks. forsikrings- og rejsebranchen. Udenrigsministeriet varetager formandskabet for staben, der har været aktiveret i forbindelse med terrorhandlinger i London og Sharm al-Sheikh i Egypten i 2005 og i forbindelse med tegningesagen og Libanon-evakueringen i 2006. Dertil kommer terrorhandlinger i Tyrkiet, Indonesien, Jordan og i Dahab, Egypten samt tropiske orkaner i USA, hvor det styrkede internationale kriseberejdskab i Udenrigsministeriet blev aktiveret, og den Internationale Operative Stab efter behov blev orienteret.

Kriseberejdskabet i Udenrigsministeriet blev i 2005 styrket med en beredskabsenhed i Udenrigsministeriets Borgerserviceenhed, som sørger for, at beredskabet både teknisk, logistisk og personalemæssigt kan tages i brug med kort varsel. Der er indrettet krisestyringscentre, der understøtter en effektiv og koordineret krisestyringsindsats. Der er bl.a. etableret udryknings- og indrykningshold bestående af erfarne medarbejdere, oprettet en opkaldscentral med hotline og en database til registrering af savnede. Der anvendes SMS-service gennem aftale med teleselskaberne til hurtig kommunikation med danskere på udsatte områder i udlandet. Der er tillige etableret et styrket kommunikationsberedskab. Beredskabet på ambassaderne er blevet styrket, og der arbejdes aktivt for at styrke det konsulære samarbejde i nordisk og EU regi. Endelig gennemføres der efteruddannelse af medarbejdere, ligesom der afholdes øvelser såvel centralt som på ambassaderne.

3. FOREBYGGELSE

I regeringens politik for beredskabsområdet anføres bl.a., at forebyggelse er en forudsætning for et sikkert samfund. Det fremhæves derfor, at alle sektorer bør have en beredskabskultur, som er forankret i myndighedernes ledelse. Fokus sættes ikke mindst på betydningen af at forebygge

hændelser inden for energi-, tele-, IT- og transportområderne, da de fleste øvrige sektorer i større eller mindre udstrækning er afhængige af disse områder.

Som led i den løbende og tværgående sårbarhedsovervågning udgiver Beredskabsstyrelsen en årlig national sårbarhedsrapport. I rapporten for 2005 blev der sat fokus på følgende tre temaer, som myndighederne opfordres til at være opmærksomme på: varsling og alarmering, kommunikationsberedskab og risiko- og sårbarhedsanalyser. I rapporten for 2006 var de tværgående temaer: krisestyring, sektoransvaret og øvelser.

Beredskabsstyrelsen har til brug for myndighedernes beredskabsplanlægning udviklet en enkel og generelt anvendelig model for risiko- og sårbarhedsanalyse (ROS-modellen). Med sigte på den særlige fokus på energiområdet er modellen blevet modificeret til brug for beredskabsplanlægning i el- og naturgassektoren, der anvender modellen i forbindelse med lovpligtige sårbarhedsanalyser.

Modellen har bl.a. dannet grundlag for et seminar om beredskabsplanlægning på Bornholm i forsommeren 2006 og for en workshop for centrale myndigheder i november 2006. Udenlandske beredskabsmyndigheder har vist interesse for modellen, og der er indledt samarbejde med flere lande på dette område.

For så vidt angår nationale sikkerhedsmæssige trusler yder Politiets Efterretningstjeneste bistand til både offentlige og private aktører i det omfang, der består en offentlig beskyttelsesinteresse med henblik på at øge samfundets samlede robusthed. Rådgivningen ydes bl.a. i forbindelse med etablering af fysisk sikkerhed (sikring af bygninger, godkendelse af låse og døre mm.) personsikkerhed (baggrundsundersøgelse af personer, som skal sikkerhedsgodkendes) samt IT- og informationssikkerhed.

4. BEREDSKABSPLANLÆGNING OG KOMMUNIKATION

En effektiv planlægning på alle niveauer er forudsætningen for en hensigtsmæssig håndtering af en beredskabssituation. Hver myndighed har pligt til at gennemføre en beredskabsplanlægning, der forholder sig til opretholdelse og videreførelse af samfundets funktioner i tilfælde af ulykker og katastrofer.

Som led i en styrkelse af beredskabsplanlægningen blev der i oktober 2005 udsendt en 2. udgave af den nationale beredskabsplan, som blev afprøvet under KRISØV 2005. På baggrund bl.a. af de erfaringer, der blev gjort under øvelsen, har Beredskabsstyrelsen i samarbejde med Rigspolitiet, Forsvarskommandoen og de to efterretningstjenester taget initiativ til at sikre, at beredskabsplanen til stadighed justeres, således at planen til enhver tid dækker behovet for et effektivt krisestyringsværktøj. 3. udgave af planen blev således udsendt i juli 2006, og en ny revideret udgave af planen forventes udsendt medio 2007.

I oktober 2005 udgav Beredskabsstyrelsen en vejledning til de centrale myndigheder om beredskabsplanlægning, »Helhedsorienteret beredskabsplanlægning, information, inspiration og praktik«. Den kortfattede vejledning samler og integrerer de forskellige elementer i beredskabsarbejdet: mål og organisering, risiko- og sårbarhedsanalyse, forebyggelse, forberedelse, kompetenceudvikling, evaluering og opfølgning.

Med henblik på at skabe større sammenhæng i beredskabsplanlægningen på alle niveauer vil der i løbet af 2007 blive udarbejdet en fælles vejledning om beredskabsplanlægning gældende for det centrale, regionale og kommunale niveau. Vejledningen vil blive kædet sammen med udarbejdelsen af en model for vurdering af et beredskabs planlægningsniveau.

I overensstemmelse med anbefaling 45 i regeringens handlingsplan for terrorbekæmpelse har Justitsministeriet sammen med Forsvarsministeriet udarbejdet oplæg til en model for den centrale koordinering af kommunikation med befolkningen og medierne i en krisesituation med henblik på at sikre, at der i en krisesituation gives en effektiv, præcis og troværdig kommunikation.

Beredskabsstyrelsen har endvidere i samarbejde med en række andre interessenter udarbejdet en rapport og et oplæg om etablering af en fælles internetportal – *www.kriseinfo.dk* – som én central indgang til koordineret beredskabsinformation fra myndighederne. Formålet hermed er, at borgerne altid nemt og hurtigt skal kunne finde den relevante information uden forhåndskendskab til sektoransvar og de specifikke myndigheders opgaver i forbindelse med større ulykker eller katastrofer. Der er udarbejdet en informationsarkitektur til den fælles internetportal, som vil blive implementeret som et element i aftalen om redningsberedskabet efter 2006.

Endelig nedsatte regeringen i marts 2005 et tværministerielt udvalg, som fik til opgave at udarbejde oplæg til et nyt landsdækkende radiokommunikationssystem for det samlede beredskab. I marts 2006 offentliggjorde udvalget (»Radioudvalget«) en rapport, hvori udvalget anbefalede, at der etableres et fælles radiokommunikationssystem for det samlede beredskab.

Herefter er der truffet beslutning om at etablere et forhandlingssekretariat i Økonomistyrelsen under Finansministeriet med henblik på varetagelsen af forhandling og udbud af et nyt radiokommunikationssystem og udstyr. Det forventes, at en kontrakt med en leverandør kan være indgået i 2. kvartal 2007. Samtidig blev der den 28. februar 2007 af forsvarsministeren fremsat lovforslag om, at der skal være pligt for kommuner, regioner og private til at benytte systemet, når infrastrukturen er på plads i kommunen eller regionen.

5. INDSATSBEREDSKABERNE

Ikke mindst i de seneste år har det niveaudelte redningsberedskab vist sin betydning såvel nationalt som internationalt. Det niveaudelte redningsberedskab – hvor det kommunale redningsberedskab yder førsteindsatsen, og det statslige redningsberedskab assisterer ved større, længerevarende eller mandskabskrævende hændelser og ulykker – er udviklet til et fleksibelt og robust system, der kan håndtere langt størsteparten af de ulykker, som forekommer i Danmark. Derfor er det niveaudelte redningsberedskab – suppleret med ressourcer fra den øvrige del af samfundets beredskab – det operative udgangspunkt i det danske beredskab.

Det kommunale redningsberedskab

Risikobaseret dimensionering

Som led i udmøntningen af den politiske aftale om redningsberedskabet efter 2002 har forsvarsministeren udstedt bekendtgørelse nr. 765 af 3. august 2005 om risikobaseret kommunalt redningsberedskab. Med de nye regler får kommunerne større frihed til at tilrettelægge redningsberedskabet efter de lokale forhold og risici i lokalsamfundet end med de hidtil centralt fastlagte dimensioneringskrav.

Hermed er der igangsat en proces, som skal sikre indførelse af risikobaseret dimensionering i kommunerne, hvilket indebærer, at det kommunale redningsberedskab indrettes på grundlag af en lokalpolitisk stillingtagen til de risici, der er i kommunen.

Der er i bekendtgørelsen fastsat en overgangsperiode fra 1. september 2005 til 31. august 2007, inden for hvilken planerne dels skal indsendes til Beredskabsstyrelsen til udtalelse, dels skal vedtages af kommunalbestyrelsen og på ny indsendes til Beredskabsstyrelsen.

For at understøtte risikostyringsprocessen med indførelse af risikobaseret dimensionering har Beredskabsstyrelsen den 1. september 2006 etableret en enhed »Kommunalt Beredskab«, der skal rådgive om gennemførelsen af den risikobaserede dimensionering og føre tilsyn med de kommunale redningsberedskaber.

Det store arbejde i kommunerne med implementering af kommunalreformen har været medvirkende til, at arbejdet med den risikobaserede dimensionering er blevet forsinket. Beredskabsstyrelsen har derfor iværksat en række initiativer med henblik på at styrke og fremme

processen i kommunerne og har bl.a. i denne forbindelse tilbudt rådgivning såvel før processens igangsættelse i kommunerne som under denne.

Kommunalreformen

Sammen med indførelsen af risikobaseret dimensionering er kommunalreformen pr. 1. januar 2007 den begivenhed, som må forventes at få den største indvirkning på udformningen af de kommunale redningsberedskaber i de kommende år.

Det er intentionen, at der med dannelsen af de nye, større kommuner på beredskabsområdet vil blive tilvejebragt bedre forudsætninger for at opbygge den nødvendige ekspertise. Dermed bliver det muligt i alle kommuner at basere det kommunale redningsberedskab på en styrket basisorganisation, der kan håndtere de moderne planlægningsværktøjer og indsatsmetoder m.v., der udgør fundamentet for et fremtidssikret og robust kommunalt redningsberedskab.

Denne effekt af kommunalreformen er ikke mindst central, fordi de nye, fleksible muligheder – som indførelsen af risikobaseret dimensionering indebærer for kommunerne – understreger behovet for, at det kommunale redningsberedskab fremover skal kunne løse sine opgaver stadig mere kompetent, samarbejds- og helhedsorienteret.

Det gælder bl.a. i forhold til anvendelsen af faglige analyser af de lokale risici, og betydningen af forebyggelse. I takt med at alternative byggemetoder vinder frem, stilles der eksempelvis nye krav til kommunernes kapacitet til brandteknisk byggesagsbehandling, hvor kommunerne i højere grad end i dag skal gennemgå brandteknisk analysemateriale.

Det forebyggende arbejde handler imidlertid også om meget andet end den brandtekniske byggesagsbehandling. Det tværfaglige samarbejde med eksempelvis social- og skoleforvaltningerne, som på deres områder gennem den daglige kontakt er opmærksomme på særlige forhold og risici, vil også kunne styrkes. Dette vil kombineret med en tæt dialog med kommunens institutioner og private virksomheder om at tænke i brandforebyggende baner kunne styrke forebyggelsesindsatsen i kommunerne og dermed forhåbentligt bidrage til en reduktion i antallet af brande.

Kommunale frivillige

De frivillige udgør et væsentligt element i det kommunale redningsberedskab, og de ca. 3.000 kommunale frivillige er klar til at yde en indsats. Aftalen om redningsberedskabet efter 2002 indeholdt et mål om, at anvendelsen af frivillige i redningsberedskabet skulle øges. Med aftalen om redningsberedskabet efter 2006 fastholdes fokus på frivilligområdet, idet området styrkes inden for det samlede beredskab.

Det er de enkelte kommunalbestyrelser, der har ansvaret for, i hvilket omfang og hvorledes de frivillige i de kommunale redningsberedskaber anvendes.

Det statslige redningsberedskab

Ikke mindst det statslige redningsberedskabs internationale assistancer har i stigende grad været efterspurgt i de seneste år. Det statslige redningsberedskabs indsatser i landene i Sydøstasien efter tsunamien i julen 2004 har blandt flere andre vist, at de senere års udbygning af redningsberedskabets internationale kapacitet har bidraget til at styrke Danmarks internationale anseelse og evne til at deltage i indsatsen mod natur- og menneskeskabte katastrofer i udlandet. Blandt de seneste indsatser kan nævnes:

IHP i Sudan

Beredskabsstyrelsen varetog i 2005 på vegne af International Humanitarian Partnership (IHP) ledelsen og gennemførelsen af et projekt for FN OCHA (FN's kontor for katastrofekoordination) i

Sudan. Projektet indeholdt bl.a. levering og opstilling af præfabrikerede kontor- og indkvarteringscontainere til OCHA's områdekontorer i Dafur-regionen.

Orkanen Katrina

I samarbejde med Forsvarskommandoen og Udenrigsministeriet leverede Beredskabsstyrelsen i september 2005 en indsatspakke til USA bestående af førstehjælpspakker, lagertelte og tæpper. Herudover støttede Beredskabsstyrelsen indsatsen i New Orleans m.v. ved at varetage funktionen som EU-koordinator.

Jordskælv i Pakistan

Efter aftale med Forsvarsministeriet og Udenrigsministeriet sendte Beredskabsstyrelsen i oktober 2005 et kontor- og kommunikationsmodul og en IT- og kommunikationseksperter til Pakistan. Senere bidrog Beredskabsstyrelsen med 1 sæt lejrmateriel og 6 personer som en del af et IHP-projekt til støtte for FN's WFP (World Food Programme) arbejde i Pakistan. Herudover støttede forsvaret med donation af 5.000 soveposer.

Oversvømmelser i Rumænien og Bulgarien

Efter aftale med Forsvarsministeriet og Udenrigsministeriet leverede Beredskabsstyrelsen i foråret 2006 1,1 mio. sandsække til brug ved oversvømmede områder i Rumænien og Bulgarien.

Evakuering af danske statsborgere fra Libanon

Medio juli 2006 blev sikkerhedssituationen i Libanon akut forværret, hvor en meget omfattende evakuering af danskere blev igangsat. Der blev i alt evakueret ca. 5.800 danskere. Kriseberedskabet i Udenrigsministeriet havde tæt samarbejde med den Internationale Operative Stab, som var aktiveret gennem hele perioden. Der blev ydet bistand til danskere i form af overnatningsfaciliteter, lokal transport og hjemrejse og rådgivet bl.a. telefonisk, med SMS-service og på hjemmesiden. Der var tale om en stor logistisk opgave, der forudsatte chartering af fly, færger og busser til transport af de mange danskere. For at gennemføre evakueringen blev der midlertidigt udsendt ekstra medarbejdere fra Udenrigsministeriet til Libanon, Syrien og Cypern. Der blev også udsendt et stort antal medarbejdere og frivillige fra Beredskabsstyrelsen, Forsvarskommandoen, Rigspolitiet og fra myndigheder i sundhedsvæsenet. Beredskabsstyrelsens hold, der var sammensat af læger, sygeplejersker, psykologer, IT-eksperter og logistikere, fik til opgave at modtage og hjælpe de evakuerede danskere inden hjemtransporten. Herudover sendte Beredskabsstyrelsen telte, et medicinsk støttemodul samt IT- og kommunikationsudstyr til området.

Endelig udsendte Beredskabsstyrelsen tre personer, heraf én fra forsvaret, til støtte for de libanesiske myndigheder til bekæmpelse af olieforureningen i de libanesiske havne mv.

***

Som et eksempel på national assistance fra det statslige redningsberedskab kan nævnes:

Fugleinfluenza

Da Danmark den 15. marts 2006 fik konstateret det første tilfælde af fugleinfluenza, udløstes en af det statslige redningsberedskabs mest omfattende opgaver i mange år. Beredskabsstyrelsen har i 2006 med baggrund i en indgået rammeaftale med Fødevarestyrelsen og med støtte fra hjemmeværnet ydet mere end 1.000 assistancer til fødevareregionerne. Assistanterne, der primært blev gennemført med værnepligtige og frivillige fra redningsberedskabet og frivillige fra hjemmeværnet, har bestået i opsamling, isolering og registrering af døde vildtfugle og transport til analyse samt nedslagtning af fuglebesætninger på gårde mv. Endvidere foretog Beredskabsstyrelsen desinficering af personer, materiel og bygninger, ligesom Beredskabsstyrelsens frivillige bidrog med bemanning af Fødevarestyrelsens spørge-svarcentraler. I øvrigt blev den beredskabsmæssige

indsats flere steder koordineret inden for rammerne af de regionale koordinerende stabe, ligesom Rigspolitichefen ligeledes bidrog med bistand til de veterinære myndigheder.

Statslige frivillige

Det statslige redningsberedskab har i den seneste aftaleperiode øget antallet af frivillige markant og anvender i dag frivillige i forbindelse ved over 20 pct. af indsatserne. De frivillige udgør dermed i dag en væsentlig ressource – såvel ved nationale som internationale indsatser.

6. VIDEREUDVIKLING AF UDDANNELSE OG ØVELSER

I 2005 iværksatte Beredskabsstyrelsen et projektarbejde, der havde til formål at udvikle og udbyde nye uddannelses tilbud, der gør det muligt for personel i redningsberedskabet at opnå øgede kompetencer til at virke internationalt. Kompetenceudviklingen på dette område forventes også at yde et meget væsentligt bidrag til styrkelse af det nationale beredskab. Projektet afsluttedes i 2006, således at nye uddannelsesaktiviteter kan udbydes fra 2007.

For at udbygge muligheden for kompetenceudvikling på højt niveau har Beredskabsstyrelsen indledt et samarbejde med Københavns Universitet om udvikling af en masteruddannelse i beredskab og katastrof håndtering («Master of Disaster Management»). Uddannelsen skal have til formål at give bl.a. personel i beredskabet et stærkere teoretisk og metodisk fundament til varetagelse af beredskabsfaglige opgaver som eksempelvis risikovurdering, planlægning, forebyggelse, kriseledelse og kommunikation.

I 2003 etablerede Beredskabsstyrelsen og Rådningssverket Öresundssamarbejdet (OECM), der er et samarbejde på skoleområdet mellem en række beredskabsfaglige myndigheder. Målet er bl.a. at planlægge og gennemføre træningskurser inden for EU-samarbejdet om civilbeskyttelse, bl.a. træning af EU's koordinatorene i fm. omfattende katastrof hændelser. OECM har været en central drivkraft i udviklingen af EU-kurserne. Siden 2003 har OECM gennemført ca. 5 træningskurser om året på flere niveauer. Træningskurserne finansieres over EU-budgettet og gennemføres i Danmark og i Sverige.

Inden for rammerne af EU's fællesskabsordning til fremme af styrket samarbejde om indsatser på civilbeskyttelsesområdet fik Beredskabsstyrelsen efter ansøgning bevilget midler til i september 2006 at gennemføre en fuld-skala øvelse i Danmark med visse aktiviteter i Sverige. I alt syv EU-lande deltog i øvelsen (EU-DANEX), hvoraf fem stillede med internationale indsatshold. Scenariet for øvelsen var baseret på terrorhændelser, hvor det danske beredskab både opgavemæssigt og ressourcemæssigt var udfordret med håndtering af omfattende naturskabte hændelser. Som støtte for det danske beredskab blev der anmodet om assistance fra EU. Øvelsen satte fokus på bl.a. koordinering, samarbejde og kommunikation under ekstreme forhold, ligesom den skulle bidrage til at indhøste erfaringer om modtagelse af udenlandske indsatsstyrker.

Krisestyringsøvelse 2005

De senere års varslede eller pludseligt opståede hændelser har vist, at der til stadighed er behov for afprøvning af den nationale krisestyring. Regeringens politik på beredskabsområdet fra juni 2005 peger således på øvelser som en væsentlig faktor i bestræbelserne på at styrke samfundets robusthed.

I november 2005 blev der som opfølgning på den nationale krisestyringsøvelse KRISØV03 afholdt KRISØV05, hvis overordnede formål var at øve de nationale stabs- og krisestyringsprocedurer med hovedvægt på tværgående koordination og samarbejde, samt myndighedernes presse- og informationstjeneste. De primære øvelsestagerne var Kriseberedskabsgruppen under Statsministeriet samt relevante ministerier og styrelser på det centrale niveau, herunder relevante operative stabe.

Den gennemførte evaluering af øvelsen peger på, at der under større tværgående krisestyringsøvelser på det centrale niveau indhentes betydelige erfaringer til gavn for den samlede krisehåndtering i Danmark. Dette gælder både i forhold til hændelser i udlandet og i forhold til hændelser i Danmark. Der vil også fremover blive afholdt krisestyringsøvelser hvert andet år.

Der vil i september 2007 blive gennemført endnu en krisestyringsøvelse (KRISØV07) med fokus på terrorhændelser. Øvelsen planlægges i et samarbejde mellem en række centrale beredskabsaktører.

I foråret 2008 forventes gennemført KRISØV08 som en national/international krisestyringsøvelse. Øvelsen kobles sammen med NATO-øvelsen CMX 2008.

7. EVALUERING, ANALYSE OG VIDENSOPBYGNING M.V.

På baggrund af erfaringerne fra de seneste år kan det konkluderes, at evaluering af større hændelser i ind- og udland er et vigtigt element i vidensopbygningen om beredskabsrelaterede emner samt i den løbende udvikling af det samlede beredskab og dermed af forebyggelsesindsatsen, beredskabsplanlægningen og øvelsesaktiviteterne. Nedenfor omtales evalueringer af to indsatser fra henholdsvis 2004 og 2005.

Seest

Efter fyrværkeriulykken i Seest den 3. november 2004 udarbejdede politimesteren i Kolding en tværfaglig redegørelse om det beredskabsmæssige samarbejde ved håndteringen af ulykken. Der blev endvidere nedsat et bredt sammensat »kulegravningsudvalg« under Erhvervs- og Økonomiministeriets formandskab, som i 2005 fremkom med en lang række forslag til ændringer på regelområdet. Anbefalingerne blev tiltrådt af regeringen, og regelændringerne er implementeret. Endelig besluttede forsvarsministeren at iværksætte en yderligere erfaringsopsamling om den redningsberedskabsmæssige indsats i forbindelse med ulykken. Arbejdet blev gennemført af et kontaktudvalg (for udredning og analyse), der blev etableret som en del af den politiske aftale om redningsberedskabet efter 2002. Arbejdet resulterede i en rapport med titlen »Fyrværkeriulykken i Kolding 2004 – En teknisk beredskabsfaglig erfaringsopsamling«, som udkom i november 2005 med 47 konkrete anbefalinger.

Anbefalingerne rummer forslag til at styrke og disciplinere beredskabet gennem planlægning, uddannelse og øvelser samt ajourføring af vejledninger, lærebøger og uddannelsesplaner. Der peges desuden på behovet for, at redningsberedskaberne planlægger for og øver længerevarende og komplekse indsatser. Herudover peges der på erfaringsopsamling og vidensdeling som vigtige elementer i at skabe et robust samfund. Endelig peger rapportens anbefalinger på behovet for, at de risikobetonede virksomheder har gennemarbejdede og indøvede beredskabsplaner.

Beredskabsstyrelsen har meddelt aktørerne, at der i 2007 vil blive udarbejdet en redegørelse for status for implementeringen af anbefalingerne.

I juni 2005 besluttede økonomi- og erhvervsministeren og forsvarsministeren, at der skulle nedsættes en uafhængig ekspertgruppe, som skulle gennemgå de berørte myndigheders aktiviteter på området fra fyrværkeriulykken i Holland den 13. maj 2000 frem til fyrværkeriulykken i Seest. Rapporten fra den uafhængige ekspertgruppe blev offentliggjort den 15. maj 2006. Ekspertgruppen vurderede, at det eneste, der med sikkerhed kunne have forhindret ulykken, var et totalt forbud mod fyrværkeri.

Det kan endvidere oplyses, at Beredskabsstyrelsen i november 2005 har udgivet vejledningen »Håndtering af brand i fyrværkeri«. Derudover er der i Beredskabsstyrelsens »Indsatskort for kemikalieuheld 2007« medtaget 6 nye indsatskort omhandlende forskellige fyrværkeri-kategorier til brug for gennemførelsen af en indsats ved uheld med denne type »farlige stoffer«.

Orkan

Den 8. januar i 2005 blev dele af Danmark ramt af en orkan, som stillede betydelige krav til det nationale beredskab. Beredskabsstyrelsen tog initiativ til efterfølgende at evaluere indsatsen sammen med de myndigheder og organisationer, som spillede en rolle under orkanen.

Resultatet blev en rapport, »Beredskabets indsats i forbindelse med orkanen 8. januar 2005 – En tværgående erfaringsopsamling«, som analyserer selve forløbet og ser på fem udvalgte områder: Information til borgerne, sårbarheder vedr. el, strømafbrydelsers betydning for dyrevelfærd, sårbarheder inden for transportområdet og erfaringer med anvendelse af regionale koordinerende stabe.

Det konkluderes, at beredskabet fungerede godt og var i stand til at forebygge, begrænse og udbedre skaderne. Undersøgelsen viste dog også, at der var forhold, der kunne forbedres, og der blev opstillet 20 anbefalinger til forbedringer, herunder blandt andet forbedrede varslingsprocedurer, mere kommunikation og information til borgerne, nye tiltag inden for elforsyningen m.v.

8. INTERNATIONAL UDVIKLING OG SAMARBEJDE PÅ BEREDSKABSOMRÅDET

Det internationale samarbejde er i dag en vigtig del af det samlede beredskabsarbejde. Det gælder både informations-, videns- og erfaringsdelingen i forebyggelses- og planlægningsfasen og det praktiske samarbejde, når en konkret hændelse skal håndteres i ind- eller udland. Det gælder bekæmpelse af terrorisme såvel som f.eks. forebyggelse af olieudslip på havet. Ligeledes er det internationale samarbejde afgørende for at kunne yde bistand ved større ulykker og katastrofer i udlandet.

Kritisk infrastrukturbeskyttelse

Kommissionen blev af Det Europæiske Råd i juni 2004 anmodet om at udsende et program for beskyttelse af kritisk infrastruktur (EPCIP) med baggrund i terroranslagene i Madrid marts 2004. Kommissionen udsendte i november 2005 en grønbog vedrørende EPCIP. Den 12. december 2006 udsendte Kommissionen et forslag til direktiv og en meddelelse om EPCIP.

Meddelelsen beskriver rammerne for det samlede EPCIP-program, mens direktivet konkret fastlægger en procedure for udpegning af europæisk kritisk infrastruktur. Beskyttelsen af kritisk infrastruktur vil have udgangspunkt i en all-hazard-approach, dvs. beskyttelse den nuværende sikkerhedspolitiske situation, herunder primært konsekvenserne af den internationale terrorisme, men også følgerne af globaliseringen, konsekvenserne af den teknologiske udvikling samt af de naturskabte ulykker og katastrofer. Proceduren indebærer, at der fastlægges sektorvise kriterier for udpegning af europæisk kritisk infrastruktur. Herefter indberetter medlemslandene til Kommissionen, hvilke infrastrukturer der opfylder kriterierne. Endelig opstilles en liste over europæisk kritisk infrastruktur, der vedtages i Kommissionens komité efter særlige regler med inddragelse af medlemsstaterne.

I direktivet fremgår det, at operatører af europæisk kritisk infrastruktur skal udarbejde en sikkerhedsplan for operatører og udpege en sikkerhedsforbindelsesofficer. Medlemsstaterne skal herefter udarbejde risiko- og sårbarhedsvurderinger for sektorerne for europæisk kritisk infrastruktur.

Det fremgår af meddelelsen, at EPCIP udover proceduren for udpegning af europæisk kritisk infrastruktur blandt andet også omfatter informations- og varslingsnetværket vedrørende kritisk infrastruktur (CIWIN: Critical Infrastructure Warning Information Network), ekspertgrupper, identifikation af indbyrdes afhængigheder, fremme af nationale programmer for kritisk infrastrukturbeskyttelse, udvikling af en fælles tilgang til beredskabsplanlægning, en ydre

dimension samt ledsagende finansielle tiltag.

En nærmere dansk holdning justeres i takt med den løbende vurdering af forslaget rækkevidde, herunder de eventuelle nationale administrative, økonomiske og lovgivningsmæssige konsekvenser.

Det tilstræbes i EU-systemet, at direktivet skal vedtages i juni 2007, hvor arbejdet med EPCIP kan påbegynde.

Diverse tiltag i rammen af EU

På det Europæiske Råds møde i juni 2005 blev det besluttet, at man i andet halvår af 2005 bl.a. ville prioritere en udbygning af civilbeskyttelseskapaciteten i EU. I denne sammenhæng blev det besluttet at udvikle en hurtig reaktionskapacitet, der skulle bygge på medlemslandenes civilbeskyttelsesmoduler.

- I sommeren 2005 nedsatte EU-Kommissionen en ad hoc arbejdsgruppe om civilbeskyttelsesmoduler og anmodede Danmark om at stå i spidsen for gruppen. Forsvarsministeriet og Beredskabsstyrelsen varetog formandskabet og sekretariatsfunktionen for gruppen. Resultatet af arbejdet blev samlet i en formandsrapport af 19. december 2005 og overdraget til Kommissionen som bidrag til det videre arbejde med at udvikle en hurtig reaktionskapacitet. Modulkonceptet er siden indarbejdet i de EU-forslag, der vil danne grundlaget for det fremtidige civilbeskyttelsessamarbejde i EU. Kommissionen har efterfølgende nedsat en teknisk arbejdsgruppe om moduler, som Beredskabsstyrelsen deltager i.
- EU-Kommissionen har fremsat et forslag til omarbejdelse af Fællesskabets civilbeskyttelsesordning. Civilbeskyttelsesordningen er den aftale, der siden 2001 har skabt rammerne for samarbejdet inden for EU og med EØS-landene om gensidig assistance i tilfælde af større katastrofer. Forslaget er med til at sikre et fortsat samarbejde mellem medlemsstaterne inden for det forebyggende område, beredskabsplanlægning og hurtig respons til ulykker og katastrofer inden for og uden for EU. Forslaget ventes endeligt vedtaget i løbet af sommeren 2007. Parallelt med dette forslag er Kommissionens forslag til et finansielt beredskabsinstrument, der danner det finansielle grundlag for gennemførelse af civilbeskyttelsesordningen i perioden 2007-2013, vedtaget på et rådsmøde den 11. marts 2007. Foruden det danske modulforslag er der også enighed om et andet dansk forslag om etablering af et erfaringsopsamlingsprogram med baggrund i indsatser og øvelser på civilbeskyttelsesområdet, hvilket kan være med til at sikre en fortsat målrettet og positiv udvikling af samarbejdet mellem medlemsstaterne og EU-Kommissionen.
- I EU er der taget beslutning om at etablere en database med 100 erfarne specialister, Civilian Response Teams (CRT), til brug for hurtige indsatser i lande uden for EU. Specialisterne dækker ekspertområder som politi, retsstat, civil administration, civilbeskyttelse, monitorering, logistik samt politiske forhold, herunder menneskerettigheder. Fra dansk side er der indmeldt 9 specialister. Uddannelsen af CRT-eksperterne gennemføres i fire EU-medlemsstater, herunder i Danmark. Danmark gennemførte et træningsforløb i oktober 2006.
- I maj 2006 fremlagde det østrigske EU-formandskab og EU-Kommissionen en rapport (Barnier-rapporten) om styrkelse af civilbeskyttelse i EU samt styrkelse af den konsulære beskyttelse af EU-borgere i tredjelande, herunder også muligheden for at klargøre de interne komplementerende roller og ansvarsområder i Kommissionen mellem civilbeskyttelse, humanitær bistand og konsulær bistand.
- I EU er der endvidere vedtaget en ordning kaldet Crisis Coordination Arrangement (CCA), der sikrer etablering af en ad hoc-krisestyregruppe i Bruxelles for koordination af EU's indsats i tilfælde af en krise med betydning for fællesskabet, og som har grænseoverskridende karakter.
- Der er indgået aftale om at identificere og koordinere medlemsstaternes militære aktiver, herunder på transportområdet, som medlemslandene stiller til rådighed for katastrofeindsatser

inden for civilbeskyttelsesområdet og for humanitær bistand.

- Beredskabsstyrelsen deltager i en ekspertgruppe under EU-Kommissionen om transport i forbindelse med civilbeskyttelsesindsatser inden for og uden for EU.

9. CBRN

På baggrund af terrorangrebene i USA i 2001 blev det vurderet, at der var behov for at opgradere det eksisterende danske beredskab. Forskellige terrorscenarier, som omfatter risici for store civile tab, f.eks. som følge af angreb med kemiske stoffer, biologiske våben eller ved angreb på nukleare anlæg, her vist et behov for en øget kapacitet på CBRN-området.

Det kemiske, biologiske, radiologiske og nukleare beredskab, der tilsammen betegnes som CBRN-beredskabet, er specielle beredskaber, som anvendes både i samarbejde med det daglige beredskab ved uheld med farlige stoffer og i tilfælde af CBRN-terrorhændelser. Hændelser med kemiske, biologiske, radiologiske eller nukleare stoffer kræver særlige modforholdsregler, som er specifikke for netop disse stoffer, men som ikke nødvendigvis har relevans for andre hændelser.

I regeringens politik for beredskabet i Danmark »Et robust og sikkert samfund« blev det prioriteret, at beredskabet mod CBRN-hændelser skal udbygges og videreudvikles. Med henblik herpå er det besluttet at etablere et fælles CBRN-institut, der skal varetage alle CBRN-specialopgaver relateret til sikkerhedsmæssige trusler. Institutet skal bl.a. have ansvaret for at videreudvikle CBRN-området i relation til det aktuelle og forudsigelige trusselsbillede samt være kontaktpunkt for udlandet, for så vidt angår CBRN-relaterede spørgsmål i forbindelse med terrorhændelser, ligesom instituttet skal medvirke til at sikre en klar og entydig indgang til CBRN-ekspertfunktionernes ressourcer i krisesituationer. CBRN-instituttet forventes placeret i tilknytning til Statens Serum Institut, idet Center for Biologisk Beredskab kommer til at udgøre kernen i instituttet.

10. TERRORBEKÆMPELSE

I regeringens Handlingsplan for terrorbekæmpelse af november 2005 vedrører anbefalingerne 38 – 45 det civile beredskab. Status for opfølgningen på anbefalingerne er følgende:

Anbefaling 38: Etablering af kommunikationsfaciliteter.

Rigspolitiet har i samarbejde med efterretningstjenesterne, forsvaret og Beredskabsstyrelsen udarbejdet et beslutningsoplæg om etablering af permanente stabssrum, sikre kommunikationsforbindelser, informationssystem mv. til den nationale operative stab. Det forventes, at etableringen skal ske i løbet af 2007.

Anbefaling 39: Styrkelse af indsatslederuddannelsen.

Regeringens forslag til en faglig og ledelsesmæssig styrkelse af indsatslederuddannelsen har resulteret i, at indsatslederuddannelsen som led i den politiske aftale om redningsberedskabet for perioden 2007-2010 udvides fra de nuværende obligatoriske tre uger til syv uger.

Anbefaling 40: Afholdelse af regionale krisestyingsøvelser, som minimum, hvert andet år.

Beredskabsstyrelsen har i samarbejde med Rigspolitichefen udarbejdet en plan for afholdelse af regionale krisestyingsøvelser, herunder fuld-skala øvelser i særligt sårbare områder.

Anbefaling 41: Sundhedsberedskabet

Indenrigs- og Sundhedsministeriet har udarbejdet et oplæg til regeringen vedrørende en styrkelse af sundhedsberedskabet generelt, den præhospitale indsats, sygehusenes kapacitet – herunder

isolationsstuer og intensivsenge, det biologiske beredskab – herunder smitsomme sygdomme, lægemidler og det radiologiske beredskab.

Med udsendelsen af en ny udgave af Håndbog om sundhedsberedskab i foråret 2006 og udarbejdelse af en rapport om akutberedskabet ultimo 2006 har Sundhedsstyrelsen fulgt op på en række af delelementerne vedr. anbefalingerne om en styrkelse af sundhedsberedskabet generelt og den præhospitale indsats. Sundhedsstyrelsen følger op med en yderligere revision af håndbogen med planlagt udsendelse i løbet af 2007.

I forbindelse med en igangværende revision af de indsatstaktiske retningslinier og samarbejdsprincipper vil der bl.a. ske en præcisering af det præhospitale beredskabs rolle og placering i den samlede ledelse af indsatsen.

Anbefalingerne vedrørende biologisk beredskab og radiologisk beredskab overvejes i sammenhæng med etableringen af et CBRN institut, jf. afsnit 9. Anbefalinger vedr. lægemiddelberedskabet overvejes i lyset af de økonomiske muligheder. Den anbefalede revision af epidemiloven planlægges gennemført til foråret, idet en ændring af epidemiloven er på lov- og cirkulæreprogrammet for 2006/2007.

Anbefaling 42: Analyse af kontrollen med farlige stoffer.

Beredskabsstyrelsen har i samarbejde med efterretningstjenesterne gennemført analyser af tilgængeligheden af farlige stoffer, hvorved i denne sammenhæng forstås stoffer, der kan anvendes af terrorister til fremstilling af kemiske, biologiske eller radiologiske våben eller til eksplosivstoffer. Analysen med en kortlægning af gældende forskrifter og en risikovurdering af brugen af farlige stoffer har ført til 16 anbefalinger, der tager sigte på systematiseret opsamling af informationer, opsøgende kontrol og øget opmærksomhed på visse stoffer, som let kan omdannes til eksplosivstoffer, og indskrænkning af tilgængeligheden af sådanne stoffer.

I november 2006 blev der nedsat 4 arbejdsgrupper med formandskab i relevante ressortministerier (Miljøministeriet, Justitsministeriet, Transport- og Energiministeriet og Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri), som skal udarbejde konkrete beslutningsoplæg til regeringen vedrørende implementeringen af de 16 anbefalinger.

Anbefaling 43: Opmærksomhedsuddannelse vedrørende terror

Forsvarskommandoen og Beredskabsstyrelsen har med virkning fra henholdsvis den 1. august og den 1. juni 2006 omlagt uddannelsen for forsvarets og redningsberedskabets værnepligtige og etableret en opmærksomhedsuddannelse på linie med den opmærksomhedsuddannelse, der er udviklet i et samarbejde mellem Politiets Efterretningstjeneste og hjemmeværnet. I hjemmeværnet blev de første kurser afholdt i marts 2006.

Anbefaling 44: Ammunitionsrydningsberedskabet

Ammunitionsrydningsberedskabet blev udvidet den 1. april 2006. Udvidelsen omfatter en reduktion af responstiden for ammunitionsrydningsberedskabet gennem udvidelse af vagtperioden til at omfatte myldretiden samt at relevant personel kan foretage udrykningskørsel fra hjemmet til tjenestestedet. Udvidelsen medfører endvidere, at beredskabet styrkes med personel og materiel. Udvidelsen er under implementering og forventes endeligt implementeret med udgangen af 2007.

Anbefaling 45: Kommunikation

Justitsministeriet har udarbejdet et oplæg til en model for den centrale koordinering af kommunikation med befolkningen og medierne i en krisesituation med henblik på at sikre, at der i en krisesituation gives en effektiv, præcis og troværdig kommunikation.

Yderligere opfølgning af betydning for det civile beredskab

Center for Terroranalyse er blevet etableret i Politiets Efterretningstjeneste. Centeret er bemannet med medarbejdere fra Politiets Efterretningstjeneste, Forsvarets Efterretningstjeneste, Udenrigsministeriet og Beredskabsstyrelsen. Trusselsvurderinger udarbejdet af centeret har betydning for det samlede danske beredskab. Centret har været operativt fra 1. januar 2007.

11. DEN FREMTIDIGE UDVIKLING AF BEREDSKABSOMRÅDET

En gennemgang af de trusler og udfordringer, som det danske samfund står over for i de kommende år, indikerer, at især udviklingen i den internationale sikkerhedspolitiske situation har betydning for beredskabet. Det gælder navnlig risikoen for omfattende og samtidige terrorangreb, som terrorangrebene i Madrid i 2004 og i London i 2005 og de afværgede terrorangreb i London i 2006 er nyere eksempler på.

Hertil kommer, at også globaliseringens følger i form af bl.a. evnen til hurtig, effektiv international informationsspredning, pandemier, forekomsten af voldsomme vejrfænomener og ulykker forårsaget af den øgede teknologiske kompleksitet i samfundet stiller øgede krav til et robust beredskab, der kan håndtere mangeartede og vidt forskellige skadestyper.

Et eksempel på globaliseringens betydning er udbredelsen af fugleinfluenza og den dertil knyttede bekymring for en pandemi. Et andet eksempel er reaktionerne på tegninger af profeten Muhammed, der har vist, hvor hurtigt en konflikt kan sprede sig og medføre aktioner mange forskellige steder samtidig.

Beskyttelse af den europæiske kritiske infrastruktur, primært på grundlag af terrorhandlinger, viser tydeligt behovet for et tæt internationalt samarbejde. Nationale trusler og sårbarheder kan hurtigt blive grænseoverskridende, bl.a. på grund af de gensidige afhængigheder på infrastrukturen.

Herudover indebærer det stigende ønske om at kunne yde assistance ved humanitære katastrofer over alt i verden, at der må forventes et øget træk på først og fremmest det statslige redningsberedskabs kapaciteter.

Der er således et behov for at gøre det i dag velfungerende beredskab endnu mere robust, så beredskabet bedre bliver i stand til samtidig at håndtere flere omfattende og samtidige ulykker og katastrofer, herunder som følge af terror.

Regeringen har allerede som det fremgår af redegørelsen – bl.a. med handlingsplanen for terrorbekæmpelse – taget og iværksat en række initiativer, der vil få betydning for udviklingen af beredskabet i de kommende år.

Herudover er der med den netop af forsvarsministeren indgåede politiske aftale om redningsberedskabet i perioden 2007-2010 (med Venstre, Socialdemokraterne, Dansk Folkeparti, Det Radikale Venstre, Det Konservative Folkeparti) taget en række yderligere initiativer, der samlet vil styrke beredskabsområdet.

Med aftalen styrkes både det statslige og det kommunale redningsberedskab som følge af de nye udfordringer og risici, som samfundet står overfor. Det gælder i forhold til den sikkerhedspolitiske situation, herunder terror og globalisering, konsekvenserne af den teknologiske udvikling og de naturskabte ulykker og katastrofer. Den nye politiske aftale, der viderefører den positive udviklingslinje fra den sidste aftale, indeholder en bred vifte af tilpasnings- og udviklingsinitiativer, som skal sikre, at beredskabet kan løse sine opgaver stadig mere kompetent, effektivt og helhedsorienteret. Det sker blandt andet ved at styrke rammerne for det kommunale beredskab i form af en udvidet indsatslederuddannelse, et mere fleksibelt uddannelsessystem, øget fokus på øvelser, evaluering og rådgivning samt nye initiativer vedrørende brand i skibe. Endelig styrkes i den nye aftale frivilligområdet inden for det samlede redningsberedskab.

Hermed slutter redegørelsen.
